

Suvestinė redakcija nuo 2021-07-01

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [119-5406](#), i. k. 1031010ISTA0IX-1871

Nauja redakcija nuo 2019-01-01:

Nr. [XIII-1224](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09738

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
JAUNIMO POLITIKOS PAGRINDŲ
ĮSTATYMAS**

2003 m. gruodžio 4 d. Nr. IX-1871
Vilnius

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato jaunimo politikos formavimo, įgyvendinimo, darbo su jaunimu ypatumus, patariamąsias institucijas, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų kompetenciją.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Atvirasis darbas su jaunimu** – darbas su jaunimu atviruosiuose jaunimo centruose ir (ar) erdvėse, atliekamas darbo su jaunimu principais.

2. **Atvirasis jaunimo centras** – Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, atstovybė, kurių veiklos arba jos dalies vykdymo vieta yra Lietuvos Respublikoje ir kurie atlieka darbą su jaunimu, grindžiamą savanorišku jaunų žmonių apsisprendimu dalyvauti šioje veikloje ir užtikrinantį jų įsitraukimą į šią veiklą.

3. **Atviroji jaunimo erdvė** – kultūros, švietimo, kūno kultūros ir sporto ar socialines paslaugas teikiančio juridinio asmens nuosavybės, patikėjimo teise ar nuomos, panaudos sutarčių pagrindais valdoma patalpa, kurioje atliekamas darbas su jaunimu, grindžiamas savanorišku jaunų žmonių apsisprendimu dalyvauti šioje veikloje ir užtikrinantis jų įsitraukimą į šią veiklą.

4. **Darbas su jaunimu** – veikla, skirta sąlygoms jaunam žmogui įsitraukti į asmeninę, profesinę ir visuomeninę veiklą sudaryti, jo kompetencijoms plėtoti ir ugdyti.

5. **Darbas su jaunimu gatvėje** – darbas su jaunimu ne institucinėje aplinkoje, bet tiesiogiai neformaliose jaunimo susibūrimo vietose (viešosiose erdvėse, gatvėse, parkuose, kavinėse, sporto aikštynuose, klubuose ir kt.).

5¹. **Išmanieji darbo su jaunimu metodai** – skaitmeninėmis medijomis ir išmaniosiomis technologijomis grindžiami darbo su jaunimu metodai: jaunimo informavimas ir konsultavimas

per įvairias skaitmenines platformas, socialinius tinklus ir kitas skaitmenines priemones, mobiliųjų programų, vaizdo ir fotografuotinių pranešimų kūrimas ir (ar) naudojimas ir kiti darbo su jaunimu metodai naudojant socialinius tinklus ir kitas skaitmenines priemones.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-3204](#), 2020-06-29, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15397

6. **Jaunas žmogus** – asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai).

7. **Jaunimas** – du ir (ar) daugiau jaunų žmonių.

7¹. **Jaunimo informavimas ir konsultavimas** – darbo su jaunimu forma, apimanti aktualios ir reikiamos informacijos jaunam žmogui pateikimą įvairiomis jaunam žmogui aktualiomis temomis, leidžianti jaunam žmogui, dirbant kartu su jaunimo informavimo ir konsultavimo darbuotoju, gauti atsakymus į rūpimus klausimus, užtikrinant jauno žmogaus nukreipimą į organizacijas ir institucijas, kuriose jis gali gauti jam reikalingą pagalbą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-3204](#), 2020-06-29, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15397

8. **Jaunimo iniciatyva** – savanoriška ir savarankiška jaunimo veikla, skirta savo ir visuomenės poreikiams tenkinti.

9. **Jaunimo organizacija** – Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nustatyta tvarka jaunimui ir (ar) jaunimo interesams atstovauti įsteigta asociacija, kurios ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės ir (ar) jaunų žmonių interesams atstovaujančios asociacijos, kurių kiekvienos ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės.

10. **Jaunimo politika** – priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, visuma.

11. **Jaunimo praktinių įgūdžių ugdymas** – darbas su jaunimu praktikos atlikimo vietoje siekiant lavinti jauno žmogaus profesines ir socialines kompetencijas, suteikiant žinių ir gebėjimų, padedančių įsitraukti į darbo rinką.

12. **Lietuvos jaunimo organizacijų taryba** – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis veiklos tikslas – Lietuvos Respublikos mastu vienyti jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas ir joms atstovauti.

13. **Mažiau galimybių turintis jaunimas** – jaunimas, neturintis tokių pat sąlygų kaip bendraamžiai savo kompetencijoms ir veikloms plėtoti, nes gyvena nepalankiomis sąlygomis ar patiria socialinių, ekonominių, išsilavinimo, kultūrinių, geografinių sunkumų, turi negalią ir (ar) sveikatos problemų.

14. **Mobilusis darbas su jaunimu** – darbas su jaunimu nuvykus į gyvenamąją teritoriją, kurioje nėra darbo su jaunimu infrastruktūros, atsižvelgiant į šioje teritorijoje gyvenančių jaunų žmonių individualius poreikius.

15. **Neaktyvus jaunas žmogus** – nesimokantis, nestudijuojantis, nedirbantis pagal darbo sutartį ar savarankiškai, neturintis kitų darbo santykiams prilygintų teisinių santykių, nevykdantis neatlygintinio užimtumo veiklos, neieškantis darbo jaunas žmogus.

16. **Neformalusis jaunimo ugdymas** – veikla, kuria plėtojamos jaunų žmonių asmeninės, socialinės ir edukacinės kompetencijos ir kuri vykdoma ne pagal formaliojo švietimo programas.

17. **Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga** – užsienio lietuvių jaunimo organizacija, kurios pagrindinis veiklos tikslas – pasaulio mastu vienyti užsienio lietuvių jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.

18. **Savivaldybės jaunimo organizacijų taryba** – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis veiklos tikslas – vienyti savivaldybės teritorijoje veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.

19. **Su jaunimu dirbanti organizacija** – juridinis asmuo, kurio vienas iš veiklos tikslų – atlikti darbą su jaunimu.

20. **Užsienio lietuvių jaunimas** – užsienio valstybėse gyvenantis lietuvių kilmės jaunimas.

21. **Užsienio lietuvių jaunimo organizacija** – buveinės vietos valstybės teisės aktu nustatyta tvarka jaunimui ir (ar) jaunimo interesams atstovauti įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, atstovybė, kurių ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro užsienio lietuvių jaunimas.

22. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme, Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme, Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatyme ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme.

II SKYRIUS

JAUNIMO POLITIKOS FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

3 straipsnis. Subjektai, formuojantys ir įgyvendinantys jaunimo politiką

1. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija formuoja jaunimo politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą.

2. Jaunimo politiką įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija (toliau – jaunimo politiką įgyvendinanti institucija).

3. Valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) jaunimo politikos įgyvendinimo funkcijai atlikti savivaldybių administracijose steigiamos savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės:

1) savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas tvirtinamas vadovaujantis socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintu tipiniu savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymu;

2) savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius yra savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas;

3) savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius rengia ir įgyvendina savivaldybėje įgyvendinamas jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunimo, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų padėtį savivaldybėje, plėtoja savivaldybės institucijų ir įstaigų, dirbančių jaunimo politikos srityje, bendradarbiavimą, palaiko ryšius su užsienio lietuvių jaunimo organizacijomis ir atlieka kitas savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.

4. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba ir savivaldybių jaunimo organizacijų tarybos, jaunimo organizacijos ir su jaunimu dirbančios organizacijos, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga, vykdydamos savo veiklą, prisideda prie jaunimo politikos įgyvendinimo.

5. Jaunimo politiką įgyvendinanti institucija kiekvienais metais iki balandžio 1 dienos teikia savivaldybių administracijoms individualias jaunimo politikos įgyvendinimo rekomendacijas, kurių pagrindu turi būti užtikrinama valstybinė (valstybės perduota savivaldybėms) jaunimo politikos įgyvendinimo funkcija.

6. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kiekvienais metais iki gegužės 15 dienos teikia Vyriausybei praėjusių kalendorinių metų jaunimo politikos įgyvendinimo ataskaitą ir rekomendacijas dėl jaunimo politikos įgyvendinimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-3204](#), 2020-06-29, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15397

4 straipsnis. Jaunimo reikalų taryba

1. Jaunimo reikalų taryba yra jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos visuomeninė patariamoji institucija, sudaryta vadovaujantis lygybės ir pariteto principais iš valstybės institucijų, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos deleguotų atstovų.

2. Jaunimo reikalų tarybos sudarymo tvarką nustato, jos nuostatus ir sudėtį tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras.

3. Jaunimo reikalų taryba atlieka šias funkcijas:

1) teikia siūlymus dėl jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos vizijos, misijos, prioritetų, strateginių tikslų;

2) vertina jaunimo politikai Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skirtų asignavimų jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos projektus bei teikia savo siūlymus dėl jų tobulinimo;

3) teikia siūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos strateginių ir metinių veiklos planų vykdymo;

4) dalyvauja formuojant jaunimo politiką;

5) nagrinėja su jaunimo politika susijusius klausimus ir teikia Vyriausybei, ministerijoms, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos įgyvendinimo, jaunimo politikos priemonių finansavimo prioritetų, bendradarbiavimo su užsienio lietuvių jaunimo organizacijomis, taip pat dėl su jaunimo politikos įgyvendinimu susijusių teisės aktų projektų;

6) teikia siūlymus dėl jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos vadovo pateiktos įstaigos veiklos metinės ataskaitos ir teikia rekomendacijas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl šios ataskaitos įgyvendinimo įvertinimo;

7) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauja renkant jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos vadovą;

8) vykdo jaunimo politikos įgyvendinimo stebėseną, inicijuoja jaunimo politikos srities tyrimus, vertina ir teikia išvadas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl atliktų tyrimų;

9) svarsto jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos biudžeto sąmatų projektus ir teikia siūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl jaunimo politiką įgyvendinančiai institucijai skiriamų asignavimų tinkamo panaudojimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-3204](#), 2020-06-29, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15397

5 straipsnis. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba

1. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba – visuomeninė patariamoji institucija, vadovaujantis lygybės principu sudaroma iš savivaldybės administracijos ir (ar) savivaldybės tarybos ir savivaldybės teritorijoje veikiančių savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos deleguotų atstovų.

2. Jeigu savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos nėra ar ji nedelegavo atstovų, jaunimo atstovai išrenkami viešame visuotiniame jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių

organizacijų, mokinių ir (ar) studentų savivaldos atstovų, veikiančių savivaldybės teritorijoje, susirinkime. Už šio susirinkimo organizavimą yra atsakingas savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius.

3. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudarymo tvarką nustato, nuostatus ir sudėtį tvirtina savivaldybės taryba.

4. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba nagrinėja su jaunimo politika savivaldybėje susijusius klausimus ir teikia savivaldybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos, jos įgyvendinimo, jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių finansavimo prioritetų savivaldybėje, su jaunimo politikos įgyvendinimu savivaldybėje susijusių teisės aktų projektų.

III SKYRIUS

DARBAS SU JAUNIMU

6 straipsnis. Darbo su jaunimu principai

Darbas su jaunimu atliekamas vadovaujantis šiais principais:

1) atviro ir neformalaus bendravimo – asmens, dirbančio su jaunu žmogumi, ir jauno žmogaus santykis yra paremtas tarpusavio pasitikėjimu, lygiavertiškumu ir mokymusi vienas iš kito;

2) savanoriško dalyvavimo – darbas su jaunimu grindžiamas jauno žmogaus savanorišku apsisprendimu ir jo ištraukimu (įtraukimu) į darbą nepatiriant jokios formos diskriminacijos; jaunas žmogus savo noru dalyvauja inicijuojant veiklas, priima sprendimus ir prisiima atsakomybę už jų įgyvendinimą;

3) bendros veiklos – mokomasi spręsti problemas grupėje, sprendimus priimti bendradarbiaujant su kitais asmenimis, dalijantis su jais darbais ir (ar) atsakomybe;

4) individualumo – darbas su jaunimu organizuojamas atsižvelgiant į kiekvieno jauno žmogaus, su kuriuo dirbama, poreikius;

5) mokymosi iš patirties – darbas su jaunimu grindžiamas asmeniniu jauno žmogaus patyrimu ir jo įsivertinimu;

6) nukreipimo – jaunas žmogus, atsižvelgiant į jo individualius poreikius, siunčiamas į valstybės ir (ar) savivaldybių institucijas ir (ar) įstaigas, kitus subjektus, kurie gali jam suteikti reikiamą pagalbą ir (ar) informaciją;

7) saugios aplinkos – jaunam žmogui turi būti užtikrintos sąlygos saugiai mokytis, veikti, įgyvendinti idėjas nepatiriant fizinio ir psichologinio smurto.

7 straipsnis. Darbas su jaunimu ir jo formos

1. Darbą su jaunimu atlieka jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, vadovaudamosi darbo su jaunimu principais, nurodytais šio įstatymo 6 straipsnyje. Darbo su jaunimu tikslinė grupė yra jaunimas.

2. Išskiriamos šios darbo su jaunimu formos:

- 1) atvirasis darbas su jaunimu;
- 2) darbas su jaunimu gatvėje;
- 3) mobilusis darbas su jaunimu;
- 4) jaunimo praktinių įgūdžių ugdymas;
- 5) jaunimo informavimas ir konsultavimas;
- 6) kitos formos.

3. Atliekant darbą su jaunimu, turi būti vykdomas neformalusis jaunimo ugdymas ir taikomi išmanieji darbo su jaunimu metodai.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytų darbo su jaunimu formų turinį ir tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-3204](#), 2020-06-29, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15397

8 straipsnis. Atviruosiuose jaunimo centruose ir atvirosiose jaunimo erdvėse vykdoma veikla

1. Atvirųjų jaunimo centrų veiklai taikomi reikalavimai:

1) darbui su jaunimu atvirajame jaunimo centre turi būti pritaikytos patalpos, kuriose, atliekant darbą su jaunimu, nemokamai turi būti teikiamos kultūros, meno, švietimo, kūno kultūros ir sporto, pedagoginės, psichologinės ar socialinės paslaugos;

2) atviriesiems jaunimo centrams jų savininko teises ir pareigas įgyvendinantis asmuo (dalininkai) turi sudaryti sąlygas dirbti ir veiklą organizuoti taip, kad atvirasis jaunimo centras užtikrintų veiklos vykdymą popamokiniu laiku ir bendrojo ugdymo mokyklų mokinių atostogų metu.

2. Atvirųjų jaunimo erdvių veiklai taikomi reikalavimai:

1) atviroji jaunimo erdvė turi būti darbui su jaunimu pritaikyta taip, kad, atliekant darbą su jaunimu, jauniems žmonėms nemokamai būtų teikiamos kultūros, meno, švietimo, kūno kultūros ir sporto, pedagoginės, psichologinės ar socialinės paslaugos;

2) atvirojoje jaunimo erdvėje įstaigos, kurioje veikia atviroji jaunimo erdvė, savininko teises ir pareigas įgyvendinantis asmuo (dalininkai) turi sudaryti sąlygas dirbti ir veiklą organizuoti taip, kad atviroji jaunimo erdvė užtikrintų veiklos vykdymą popamokiniu laiku ir bendrojo ugdymo mokyklų mokinių atostogų metu.

3. Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veiklos tikslai:

1) sukurti sąlygas jaunimui dalyvauti atvirojo jaunimo centro ir atvirosios jaunimo erdvės veikloje, ypač siekiant įtraukti į ją mažiau galimybių turintį jaunimą ir neaktyvius jaunos žmones;

2) užtikrinti, kad atviruosiuose jaunimo centruose ir atvirosiose jaunimo erdvėse organizuojama veikla atitiktų jaunų žmonių poreikius ir prisidėtų prie jauno žmogaus asmenybės tobulinimo, asmeninių ir socialinių kompetencijų ugdymo;

3) sukurti sąlygas, kad jauni žmonės būtų motyvuojami dalyvauti jų interesus atitinkančioje veikloje, skatinami tobulėti, ugdyti verslumą ir darbo rinkai reikalingus įgūdžius.

4. Savivaldybės institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją turi užtikrinti, kad jos teritorijoje veiktų atvirasis jaunimo centras (atvirieji jaunimo centrai) ir (ar) atviroji jaunimo erdvė (atvirosios jaunimo erdvės), vykdančios veiklą socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-413](#), 2005-11-22, Žin., 2005, Nr. 144-5238 (2005-12-10), i. k. 1051010ISTA000X-413

Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo 2, 4, 5, 6, 7, 10, 13 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 7(1) straipsniu įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2778](#), 2016-11-10, paskelbta TAR 2016-11-17, i. k. 2016-26979

Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 papildymo 7-2 straipsniu įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1224](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09738

Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-3204](#), 2020-06-29, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15397

Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2, 3, 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymas